

Zinātne pilsētā

Atvērta platforma līdzdarbīgai dabaszinātņu izglītībai pilsētā

Cienīgs darbs un ekonomiskā izaugsme - kāpēc tas ir svarīgi?

2019. gadā
22%
pasaules
jauniešu
nebija
iesaistīti ne
izglītībā, ne
darbā, ne
apmācībā

8 CIENĪGS DARBS UN EKONOMIKĀ IZAUGSME

Ilgtspējīga un iekļaujoša ekonomikas izaugsme var veicināt progresu, radīt pienācīgas darbavietas visiem un uzlabot dzīves līmeni.

Covid-19 ir izdzēsis miljardiem dzīvību un apdraudējis pasaules ekonomiku. Starptautiskais Valūtas fonds (SVF) prognozē, ka globālā recesija būs tikpat smaga vai vēl smagāka nekā 2009.gadā. Starptautiskās Darba organizācijas aplēses liecina, ka, pieaugot darba vietu skaita samazinājumam, gandrīz pusei pasaules darbaspēka draud risks zaudēt iztikas līdzekļus.

Pat pirms COVID-19 uzliesmojuma bija paredzams, ka 2020.gadā ienākumi uz vienu iedzīvotāju samazināsies katrā piektajā valstī ar miljardiem cilvēku, kuri dzīvo nabadzībā. Šobrīd ar COVID-19 saistītie ekonomiskie un finanšu satricinājumi, kā piemēram, rūpnieciskās ražošanas traucējumi, preču cenu kritums, finanšu tirgus svārstības un pieaugošā nedrošība, kavē jau tā gauso ekonomikas izaugsmi un palielina citu faktoru radītos paaugstinātos riskus.

Kāds šeit ir mērķis?

Veicināt iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, nodarbinātību un pienācīgu darbu visiem.

Kāpēc?

Ilgspējīga un iekļaujoša ekonomikas izaugsme var veicināt progresu, radīt pienācīgas darbavietas visiem un uzlabot dzīves līmeni.

Pat pirms COVID-19 uzliesmojuma bija paredzams, ka 2020. gadā ienākumi uz vienu iedzīvotāju samazināsies katrā piektajā valstī ar miljardiem cilvēku, kuri dzīvo nabadzībā. Šobrīd ar COVID-19 saistītie ekonomiskie un finanšu satricinājumi, kā piemēram, rūpnieciskās ražošanas traucējumi, preču cenu kritums, finanšu tirgus svārstības un pieaugošā nedrošība, kavē jau tā gauso ekonomikas izaugsmi un palielina citu faktoru radītos paaugstinātos riskus.

Ko nozīmē “pienācīgs darbs”?

Pienācīgs darbs nozīmē iespēju ikvienam iegūt darbu, kas ir produktīvs un nodrošina taisnīgus ienākumus, drošību darba vietā un sociālo aizsardzību ģimenēm, labākas personīgās attīstības un sociālās integrācijas izredzes. Pastāvīgs pienācīgas kvalitātes darba iespēju trūkums, nepietiekami ieguldījumi un nepietiekams patēriņš noved pie demokrātiskas sabiedrības pamatlīguma, proti, ka visiem ir jāpiedalās progresā, erozijas.

Cik cilvēku ir bez darba?

Paredzams, ka pandēmijai būs postoša ietekme uz bezdarba līmeni pasaulē. Saskaņā ar Starptautiskās Darba organizācijas aplēsēm 2020. gada otrajā ceturksnī darba stundu skaits pasaulē varētu samazināties par 14%. Tas atbilst aptuveni 400 miljoniem pilnas slodzes darbinieku, kas strādā 48 stundu darba nedēļu. Iespējamais globālā bezdarba pieaugums 2020. gadā būs atkarīgs no tā, cik efektīvi politiskie pasākumi spēs saglabāt esošās darbavietas un veicinās darbaspēka pieprasījuma pieaugumu, kad sāksies atveseļošanās posms.

Kopš COVID-19 pandēmijas sākuma vairāk nekā katrs sestais jauniešs ir pārtraucis strādāt, bet tiem, kuri joprojām ir nodarbināti, darba laiks ir samazinājies par 23%.

Tūrisms ir viena no tautsaimniecības nozarēm, ko Covid-19 pandēmija visvairāk skārusi robežu slēgšanas, ceļošanas aizliegumu un izolācijas pasākumu dēļ. Atkarībā no tā, kad tiks atcelti ceļošanas ierobežojumi un atkal atvērtas valstu robežas, starptautisko ceļotāju skaits 2020. gadā, salīdzinot ar 2019. gadu, var samazināties par 60-80%.

Ko mēs varam darīt, lai šīs problēmas atrisinātu?

Nodrošinot jauniešiem vislabākās iespējas pakāpeniski iegūt pienācīgu darbu, jāinvestē pēc iespējas kvalitatīvākā izglītībā un apmācībā, jānodrošina jauniešiem darba tirgus prasībām atbilstošas prasmes, jādod viņiem piekļuve sociālajai aizsardzībai un pamatpakalpojumiem neatkarīgi no līguma veida, kā arī jāizlīdzina konkurences apstākļi, lai visi topošie jaunieši varētu iegūt produktīvu darbu neatkarīgi no viņu dzimuma, ienākumu līmeņa vai sociālekonomiskās izcelsmes.

Valdības ir spējīgas strādāt, lai veidotu dinamisku, ilgtspējīgu, inovatīvu un uz cilvēkiem orientētu ekonomiku, jo īpaši veicinot jauniešu nodarbinātību un sieviešu ekonomisko līdzdalību, kā arī pienācīgu darbu visiem.

Atbilstošu veselības un drošības pasākumu īstenošana un labvēlīgas darba vides radīšana ir būtiski svarīga, lai nodrošinātu darba aizsardzību, jo īpaši attiecībā uz veselības aprūpes darbiniekiem un tiem, kas sniedz svarīgākos pakalpojumus.

Pirms COVID-19

Globālā ekonomiskā
izaugsme **palēninājās**

2%
IKP pieaugums
uz vienu iedzīvotāju
(2010.–2018.gads)

1,5%
IKP pieaugums uz
vienu iedzīvotāju —
(2019.gads)

Pandēmijas laikā
1,6 miljardi ēnu
ekonomikā nodarbinātie
riskē zaudēt iztikas
līdzekļus.

COVID-19 sekas

Pasaule saskaras ar **smagāko ekonomisko lejupslīdi** kopš Lielās depresijas

Paredzams, ka IKP uz vienu iedzīvotāju 2020.gadā **samazināsies par 4,2%**

Covid-19 2020.gada otrajā ceturksnī varētu izraisīt **400 darbavietu zudumu**

Tūrisma nozare saskaras ar nepieredzētiem izaicinājumiem

Skaitļi un fakti

- Globālais bezdarba līmenis 2017. gadā bija 5,6% salīdzinājumā ar 6,4% 2000. gadā.
- 2016.gadā 61% no visiem pasaulē strādājošajiem bija iesaistīti neoficiālās darba attiecībās. Šajā nodarbinātības kategorijā ietilpa 51% no visiem strādājošajiem, izņemot lauksaimniecības nozari. Vīrieši pelna par 12,5% vairāk nekā sievietes 40 no 45 valstīm, par kurām ir pieejami dati.
- Globālā darba samaksas atšķirība starp dzimumiem pasaulē ir 23%, tas nozīmē, ka bez izlēmīgas rīcības būs nepieciešami vēl 68 gadi, lai panāktu vienlīdzīgu atalgojumu. Sieviešu līdzdalības līmenis darbaspēkā ir 63 procenti, bet vīriešu – 94 procenti.
- Neraugoties uz to, ka sieviešu līdzdalība sabiedriskajā dzīvē pieaug, sievietes joprojām veic 2,6 reizes vairāk neapmaksātu aprūpes un mājsaimniecības darbu nekā vīrieši.

8. ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniedzamie rezultāti

- 8.1.** Uzturēt ekonomikas izaugsmi uz vienu iedzīvotāju atbilstoši valsts apstākļiem un, jo īpaši, vismaz 7 procentu iekšzemes kopprodukta pieaugumu gadā vismazāk attīstītajās valstīs.
- 8.2.** Sasniegt augstāku ekonomiskās produktivitātes līmeni, izmantojot dažādošanu, tehnoloģiju modernizāciju un inovācijas, tostarp koncentrējoties uz nozarēm ar augstu pievienoto vērtību un darbietilpīgām nozarēm.
- 8.3.** Veicināt uz attīstību vērstu politiku, kas atbalsta produktīvas darbības, pienācīgu darba vietu radīšanu, uzņēmējdarbību, radošumu un inovācijas, un veicina mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu izveidi un izaugsmi, tostarp nodrošinot piekļuvi finanšu pakalpojumiem.
- 8.4.** Līdz 2030. gadam pakāpeniski uzlabot patēriņa un ražošanas resursu izmantošanas efektivitāti pasaulē un censties nošķirt ekonomikas izaugsmi no vides degradācijas saskaņā ar ilgtspējīga patēriņa un ražošanas 10 gadu programmu sistēmu, attīstītajām valstīm uzņemoties vadību.
- 8.5.** Līdz 2030. gadam panākt pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un pienācīgu darbu visām sievietēm un vīriešiem, tostarp jauniešiem un personām ar invaliditāti, un vienādu atalgojumu par līdzvērtīgu darbu.
- 8.6.** Līdz 2020. gadam būtiski samazināt to jauniešu īpatsvaru, kuri nav nodarbināti, neizglītojas vai nav iesaistīti apmācībās.

8. ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķa sasniedzamie rezultāti

8.7. Veikt tūlītējus un efektīvus pasākumus, lai izskaustu piespiedu darbu, izbeigtu mūsdienu verdzību un cilvēku tirdzniecību, un nodrošinātu vissmagāko bērnu darba formu aizliegšanu un izskaušanu, tostarp bērnu-karavīru vervēšanu un izmantošanu, kā arī līdz 2025. gadam izbeigtu bērnu nodarbināšanu jebkādos veidos.

8.8. Aizsargāt darba tiesības un veicināt drošu darba vidi visiem darba ņēmējiem, tostarp viesstrādniekiem, jo īpaši sievietēm migrantēm, un tiem, kuru darba attiecības ir nestabilas.

8.9. Līdz 2030. gadam izstrādāt un īstenot politiku, lai veicinātu ilgtspējīgu tūrismu, kas rada darbavietas un popularizē vietējo kultūru un produktus.

8.10. Stiprināt iekšzemes finanšu iestāžu spēju veicināt un paplašinātu piekļuvi banku, apdrošināšanas un finanšu pakalpojumiem visiem iedzīvotājiem.

8.A Palielināt tirdzniecības atbalstu jaunattīstības valstīm, jo īpaši vismazāk attīstītajām valstīm, tostarp izmantojot Paplašināto integrēto sistēmu, kas paredzēta tehniskās palīdzības sniegšanai tirdzniecības jautājumos vismazāk attīstītajām valstīm.

8.B Līdz 2020. gadam izstrādāt un īstenot globālu jauniešu nodarbinātības stratēģiju un ieviest Starptautiskās Darba organizācijas Globālo nodarbinātības paktu.

Uzzini vairāk

- [International Labour Organization](#)
- [UN Development Programme](#)
- [Inquiry into the Design of a Sustainable Financial System: Policy Innovations for a Green Economy](#)
- [UN Global Compact](#)
- [Economic and Social Commission for Asia & the Pacific](#)
- [Economic and Social Commission for Western Asia](#)
- [Economic and Social Commission for Africa](#)
- [Economic and Social Commission for Europe](#)
- [Economic and Social Commission for Latin America & the Caribbean](#)
- [IMF – World Economic Outlook](#)
- [UN Capital Development Fund](#)
- [Asian Development Bank](#)

Lai uzzinātu vairāk par mērķi #8 un pārējiem ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, apmeklē:
<http://www.un.org/sustainabledevelopment>

